

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis 2006-IV-12
K(2006) 1678

Dalykas: Valstybės pagalba/ Lietuva
Pagalbos Nr.: N 571/2005
Valstybės pagalba nuostoliams dėl nepalankių hidrometeorologinių
reiškinių žemės ūkio sektoriuje iš dalies atlyginti

Gerbiamasis Pone,

1. Procedūra

- (1) Remdamasi EB sutarties 88 straipsnio 3 dalimi, 2005 m. lapkričio 4 d. laišku, užregistruotu 2005 m. lapkričio 10 d., Lietuvos Respublikos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje pranešė Komisijai apie schemą „Valstybės pagalba nuostoliams dėl nepalankių hidrometeorologinių reiškinių žemės ūkio sektoriuje iš dalies atlyginti“. Papildoma informacija buvo išsiųsta 2006 m. sausio 17 d. laišku, užregistruotu 2006 m. sausio 19 d. ir 2006 m. kovo 10 d. laišku, užregistruotu 2006 m. kovo 13 d.

2. Aprašymas

2.1 Pavadinimas

- (2) Valstybės pagalba nuostoliams dėl nepalankių hidrometeorologinių reiškinių žemės ūkio sektoriuje iš dalies atlyginti

2.2 Pagalbos schemos laikotarpis

- (3) Vieneri metai po Komisijos patvirtinimo

2.3 Biudžetas

- (4) Bendras biudžetas: 11 250 000 LTL (apie 3 260 000 EUR)

2.4 Pagalbos gavėjai

- (5) Daugiau kaip 1000 pagalbos gavėjų, vien įmonės (didelės ir mažosios bei vidutinės įmonės)

Jo Ekscelencija Užsienio Reikalų Ministras ANTANAS VALIONIS
Užsienio Reikalų Ministerija
J. Tumo-Vaižganto g. 2
LT-01511 Vilnius
Lietuva

2.5 Tikslas

(6) Nuostolių, patirtų dėl nepalankių hidrometeorologinių reiškinių, atlyginimas

2.6 Teisinis pagrindas

(7) Pagalbos teikimo teisinį pagrindą sudaro šie teisės aktai:

- 2002 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymas Nr. IX-987 (Valstybės žinios, Nr. 72-3009)
- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. 3D-491 „Dėl pagalbos žemės ūkio subjektams, patyrusiems nuostolius dėl hidrometeorologinių reiškinių nukentėjusiose teritorijose laikotarpiu nuo 2005 m. liepos 30 d. iki rugpjūčio 15 d., teikimo taisyklių patvirtinimo“.

2.7 Priemonės aprašymas

- (8) Lietuvos valdžios institucijų teigimu, dėl išskirtinių audrų ir liūčių, vykusių 2005 m. rugpjūčio 1–15 dienomis, ir dėl 2005 m. liepos 30 d. iškritusios krušos žemės ūkio nuostolius patyrė mažiau nei pusė Lietuvos Respublikos teritorijos (24 savivaldybės). Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos ataskaitose patvirtinama, kad minėtu laikotarpiu, slenkant šaltam atmosferos frontui, vyko liūtys, audra ir kruša (ledėkai nuo 3 iki 7 ir nuo 8 iki 9 cm skersmens). Be to, Lietuvos valdžios institucijos pateikė papildomos informacijos: spaudos pranešimų bei patirtus nuostolius patvirtinančių nuotraukų. Informaciją dėl kritulių kiekio taip pat patvirtino Komisijos jungtinis tyrimų centras teigdamas, kad per pirmąsias dvi rugpjūčio mėn. savaites Lietuvoje vidutiniškai iškrito 2–3 kartus daugiau kritulių, negu paprastai iškrenta per visą rugpjūčio mėnesį.
- (9) Pagal schemą, apie kurią pranešta, teisę į pagalbą turi tik tie žemės ūkio subjektai, kurie patyrė nuostolius dėl krušos ir liūčių 2005 m. liepos ir rugpjūčio mėn., viršijančius 30 proc. metinės bendrosios atitinkamų pasėlių produkcijos apimties lygio.
- (10) Nuostoliai bus skaičiuojami atskirai kiekvienam ūkiui, lyginant įprasto laikotarpio bendrąją produkcijos apimtį atsižvelgiant į ankstesnių trejų metų (2002–2004) vidutinę bendrąją produkcijos apimtį su bendrąja produkcijos apimtimi tais metais, kuriais buvo patirti nuostoliai, t. y. 2005 m. Nuostolių dydis bus apskaičiuotas atsižvelgiant į vieno hektaro pasėlių bendrąją metinę produkciją.
- (11) Pagalba bus suteikta Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2005 m. taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. 3D-598 (Valstybės žinios, 2004, Nr. 165-6047, 2005, Nr. 31-1011) augalų, kurių kodai: KV-1 (kviečiai vasariniai), KV-2 (kviečiai žieminiai), AV-1 (avižos), RU-1 (rugiai), GR-1 (grikliai), KZ-1 (kukurūzai), KR-1 (kvietrugiai vasariniai), KR-2 (kvietrugiai), LI-1 (linai pluoštui), LI-2 (sėmeniniai (aliejiniai) linai), LU-1 (lubinai saldieji), MI-1 (miežiai salykliniai), MI-2 (miežiai vasariniai nesalykliniai), MI-3 (miežiai žieminiai nesalykliniai), PU-1 (lauko pupos), RA-1 (rapsai vasariniai), RA-2 (rapsai žieminiai), RA-3 (rapsukai), VI-1 (vikiai ir jų mišiniai), ZI-1 (žirniai), CR-1

(runkeliai cukriniai), BU-1 (bulvės, skirtos perdirbti į krakmolą), BU-2 (bulvės, išskyrus skirtas perdirbti į krakmolą ir pašarus), BU-3 (bulvės pašarui), SD-1 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) obelių sodai), SD-2 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) kriaušių sodai), SD-3 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) slyvų sodai), SD-4 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) vyšnių sodai), SD-5 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) trešnių sodai), UO-1 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) juodųjų serbentų uogynai), UO-2 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) raudonųjų serbentų uogynai), UO-3 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) braškių uogynai), UO-4 (versliniai (intensyviai prižiūrimi) aviečių uogynai), nukentėjusiems pasėlių plotams.

(12) Teiktinos pagalbos dydis, kuris neturi viršyti faktinių nuostolių dydžio, yra apskaičiuojamas atskirai kiekvieno ūkio pasėlių plotui, padauginant įprasto laikotarpio (2002–2004 m.) vidutinę svertinę produkciją per hektarą iš to paties laikotarpio vidutinės kainos, atėmus bendrąją tų metų, kuriais atsitiko įvykis, t. y. 2005 m., produkcijos apimtį (vidutinį svertinį derlingumą), padaugintą iš vidutinės 2005 m. kainos.

(13) Pagalbos dydį apskaičiuos 24 savivaldybės, kuriose buvo patirti nuostoliai. Kiekvienas pareiškėjas turi pateikti savivaldybei užpildytą formą su visais duomenimis, reikalingais pagalbos dydžiui apskaičiuoti. Kiekvienu atskiru atveju pateiktų duomenų patikimumas bus tinkamai patikrintas.

(14) Pagalba bus išmokėta taikant šias normas:

- šių rajonų žemės ūkio veiklos subjektams: Panevėžio, Biržų, Kupiškio, Pasvalio ir Rokiškio, kurių pasėliai nukentėjo dėl krušos, priskaičiuojama 50 proc. išmokų nuo patirtų nuostolių sumos;
- šių rajonų žemės ūkio veiklos subjektams: Jurbarko, Kaišiadorių, Kretingos, Marijampolės, Šakių, Varėnos, Vilkaviškio, Kazlų Rūdos, kurių pasėliai nukentėjo per 12 valandų iškritus nuo 50 mm iki 80 mm kritulių:
  - patyrusiems 100–80 proc. nuostolių priskaičiuojama 50 proc. išmokų nuo patirtos nuostolių sumos;
  - patyrusiems 80–50 proc. nuostolių priskaičiuojama 30 proc. išmokų nuo patirtos nuostolių sumos;
  - patyrusiems 50–30 proc. nuostolių priskaičiuojama 15 proc. išmokų nuo patirtos nuostolių sumos;
- šių rajonų žemės ūkio veiklos subjektams: Klaipėdos, Šilutės, Pagėgių, Kalvarijos, Alytaus, Lazdijų, Šalčininkų, Vilniaus, Švenčionių, Trakų, Elektrėnų, kurių pasėliai nukentėjo nuo kritulių kiekio, viršijusio dviejų mėnesių normą:
  - patyrusiems 100–80 proc. nuostolių priskaičiuojama 50 proc. išmokų nuo patirtos nuostolių sumos;
  - patyrusiems 80–50 proc. nuostolių priskaičiuojama 30 proc. išmokų nuo patirtos nuostolių sumos;
  - patyrusiems 50–30 proc. nuostolių priskaičiuojama 15 proc. išmokų nuo patirtos nuostolių sumos.

(15) Lietuvos valdžios institucijos užtikrino, kad pagalbos dydis bus mažinamas bet kokių kitų draudimo kompanijų išmokų arba kitų tiesioginių išmokų suma. Pagal šią schemą

nenumatyta kompensacija už gamybos priemones. Lietuvos valdžios institucijos teigia, kad todėl, jog ūkininkai patyrė įprastinių išlaidų (pvz., susijusių su derliaus nuėmimu), kompensacijos perviršio rizikos nėra.

- (16) Lietuvos valdžios institucijos užtikrina, kad ši pagalba negali būti sujungta su pagal kitas vietas, regionines, nacionalines arba Bendrijos schemas gauta pagalba toms pačioms reikalavimus atitinkančioms išlaidoms padengti.

3. Vertinimas

- (17) Pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra draudžiama, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (18) Šiuo atveju sąlygos yra būtent tokios. Priemonė suteikia gavėjams pranašumą. Tarpvalstybinė prekyba žemės ūkio produktais užima svarbią vietą¹. Pranašumas suteikiamas pasinaudojus valstybės ištekliais, nes pagalbos priemonė yra finansuojama per tiesioginę dotaciją iš valstybės narės biudžeto. Ji suteikia pranašumą tam tikroms Lietuvos Respublikos žemės ūkio įmonėms. Taigi priemonė gali iškraipyti konkurenciją ir daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Todėl taikoma EB sutarties 87 straipsnio 1 dalis.
- (19) Dėl tos priežasties reikėtų išnagrinėti, ar gali būti leidžiama nukrypti nuo valstybės pagalbos nesuderinamumo bendrojo principo pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį. Pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, gali būti laikoma suderinama su EB sutartimi, jei tokia pagalba netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.
- (20) Komisijos nuomone, valstybės pagalba žemės ūkio sektoriuje yra suderinama su bendrąja rinka, jei laikomasi Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje² (toliau – Gairės). Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1/2004 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba³, šiuo atveju netaikomas, nes šios rūšies pagalbos teikimas nėra numatytas šiame teisės akte.
- (21) Kaip nurodyta Gairių 11.3.1 punkte, nepalankios oro sąlygos, kaip šaltis, kruša, ledas, lietus arba sausra, negali būti laikomos gaivalinėmis nelaimėmis, kaip apibrėžta 87 straipsnio 2 dalies b punkte. Tačiau dėl to, kad tokie atvejai gali padaryti žalos žemės ūkio produkcijai arba žemės ūkio produkcijos priemonėms, Komisija sutiko, jog šie atvejai gali būti prilyginami gamtos nelaimėms, kai padarytos žalos lygis pasiekia tam tikrą ribą, kuri yra nustatyta 20 proc. įprasto produkcijos kiekio mažiau palankiose teritorijose ir 30 proc. – kitose vietose.

¹ Lietuvos Respublikos prekyba žemės ūkio produktais su kitomis valstybėmis narėmis 2001 m: importas – 6,1 mln. eurų, eksportas – 21,8 mln. eurų (šaltinis – Europos Komisijos Eurostatas ir Žemės ūkio generalinis direktoratas).

² OL C 232, 2000 8 12, p. 19.

³ OL L 1, 2004 1 3, p. 1–15.

(22) Ši sąlyga yra įvykdyta. Lietuvos valdžios institucijos išsipareigoja kompensuoti tik tuos pirmiau minėtus pasėlių produkcijos nuostolius, kurie viršija 30 proc. įprasto produkcijos lygio (plg. 9 ir 11 punktus *supra*).

(23) Be to, pagalbos schemas nuostoliams, patirtiems dėl nepalankių hidrometeorologinių sąlygų, atlyginti turi atitikti šiuos reikalavimus:

- (1) Pranešimuose apie pagalbos priemones nuostoliams dėl nepalankių hidrometeorologinių sąlygų kompensuoti turi būti pateikta tinkama patvirtinamoji meteorologinė informacija (Gairių 11.3.1 punktas).

Ši sąlyga yra laikoma įvykdyta. Lietuvos valdžios institucijos pateikė išsamią hidrometeorologinių sąlygų ataskaitą, kurioje nurodytas Lietuvos pagal Pasaulio meteorologijos organizacijos rekomendacijas nustatytas kritulių kiekis, spaudos pranešimus ir patirtus nuostolius patvirtinančias nuotraukas. Informaciją dėl kritulių kiekio patvirtino Komisijos jungtinis tyrimų centras. Pateikti hidrometeorologiniai duomenys rodo, kad pasėliams žalą padarė užregistruotos neigiamos hidrometeorologinės sąlygos, o ne kokie kiti veiksniai (plg. 8 punktą *supra*).

- (2) Jei metiniam derliui padaroma žala, atitinkama 20 arba 30 proc. nuostolių riba nustatoma palyginus atitinkamo derliaus konkrečiais metais bendrąją produkcijos apimtį su bendrąja metine produkcija įprastais metais. Iš esmės įprastų metų bendroji produkcija turėtų būti skaičiuojama atsižvelgiant į vidutinę bendrąją produkcijos apimtį per ankstesnius trejus metus, neįskaitant tų metų, kai mok kompensacija dėl kokių kitų nepalankių hidrometeorologinių sąlygų (Gairių 11.3.2 punktas).

Ši sąlyga yra laikoma įvykdyta. Atitinkama nuostolių riba bus nustatyta, palyginus ankstesnių trejų metų (2002–2004) bendrąją metinę produkcijos apimtį į hektarą su bendrąja metine produkcijos apimtimi 2005 m. (plg. 10 punktą *supra*).

- (3) Mokėtinos pagalbos suma neturėtų viršyti vidutinio produkcijos kiekio įprastu laikotarpiu, padauginto iš vidutinės kainos tuo pačiu laikotarpiu, atėmus faktinį produkcijos kiekį tais metais, kai įvyko įvykis, padaugintą iš vidutinės kainos tais metais. Pagalbos suma taip pat turėtų būti sumažinta tiek, kiek buvo gauta tiesioginės pagalbos išmokų (Gairių 11.3.2 punktas).

Ši sąlyga yra laikoma įvykdyta. Ekonominiai nuostoliai bus apskaičiuojami atskirai kiekvienam ūkiui. Minėtos pagalbos ribos bet kuriuo atveju neviršys patirtų nuostolių. Visos tiesioginės išmokos bus išskaičiuotos iš teiktinos pagalbos sumos (plg. 12 ir 15 punktus *supra*).

- (4) Paprastai nuostoliai turėtų būti apskaičiuojami atskirai kiekvienam ūkiui. Tai ypač svarbu tada, kai pagalba teikiama kompensuoti tik dėl toje vietoje buvusių įvykių patirtą žalą. Tačiau, jei nepalankios hidrometeorologinės sąlygos vienodai paveikia didelę teritoriją, Komisija sutinka, kad pagalbos išmokos būtų apskaičiuotos atsižvelgiant į vidutinius nuostolius, jei jie yra tipiški, ir taip bus išvengta per didelės kompensacijos bet kokiam gavėjui (Gairių 11.3.3 punktas).

Ši sąlyga taip pat yra įvykdyta. Patirtus nuostolius atskirai kiekvienam ūkiui apskaičiuos atitinkamos savivaldybės, atsižvelgdamos į pirmiau nurodytas sąlygas (plg. 10 ir 13 punktus *supra*).

- (5) Siekiant išvengti per didelės kompensacijos, suteikiamos pagalbos suma turėtų būti sumažinta tiek, kiek buvo gauta draudimo išmokų. Be to, reikėtų atsižvelgti ir į ūkininko nepatirtas įprastas išlaidas, pavyzdžiui, į tai, kad jam nereikėjo nuimti derliaus. Tačiau, jei šios išlaidos išauga dėl nepalankių hidrometeorologinių sąlygų, gali būti suteikiama papildoma pagalba tokioms išlaidoms kompensuoti (Gairių 11.3.6 punktą).

Ši sąlyga yra taip pat įvykdyta. Pagalbos suma bus sumažinta tiek, kiek bus gauta tiesioginės pagalbos ir draudimo kompanijų išmokų. Lietuvos valdžios institucijos paaiškino, kad apskaičiuojant pagalbą į ūkininkų nepatirtas įprastas išlaidas (pvz., kad jam nereikėjo nuimti derliaus) nebus atsižvelgta, kadangi ūkininkai faktiškai patyrė minėtų įprastų išlaidų (plg. 15 punktą *supra*).

- (24) Remiantis pirmiau minėtomis aplinkybėmis, siūloma pagalbos priemonė atitinka Gairių 11.3 punkto reikalavimus.

4. Išvados

- (25) Atsižvelgdama į pirmiau minėtas aplinkybes, Komisija daro išvadą, kad „Valstybės pagalba nuostoliams dėl nepalankių hidrometeorologinių reiškinių žemės ūkio sektoriuje iš dalies atlyginti“ atitinka EB steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą.
- (26) Jei šiame laiške yra konfidencialios informacijos, kuri neturėtų būti skelbiama, prašom pranešti apie tai Komisijai per penkiolika darbo dienų nuo laiško gavimo. Jei Komisija iki nurodyto termino negaus argumentuoto prašymo, bus laikoma, kad Jūs sutinkate, jog būtų skelbiamas visas šio laiško tekstas autentiška kalba šiame interneto puslapyje: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/. Prašymas neskelbti konkrečios informacijos ją nurodžius turi būti siunčiamas registruotu laišku arba faksu šiuo adresu:

Commission européenne
Direction générale de l'Agriculture et du développement rural
Direction H2
Bureau: Loi 130 5/128
B-1049 Brussels
Faksas 0032 2 2967672

Pagarbiai,
Komisijos vardu

Mariann FISCHER BOEL
Komisijos narė